ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΧΑΡΤΕΣ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

Μάθημα 1: Οι έννοιες <<γεωγραφική>> και <<σχετική>> θέση

1. Τι ονομάζεται σχετική θέση ενός τόπου; Να δοθεί ένα παράδειγμα. Πότε ο προσδιορισμός της σχετικής θέσης γίνεται με μεγαλύτερη ακρίβεια;
2. Τι ονομάζεται απόλυτη και τι γεωγραφική θέση ενός τόπου; Να δοθεί από ένα παράδειγμα.
3. Ποιο είναι το πλεονέκτημα και ποιο είναι το μειονέκτημα της γεωγραφικής θέσης ενός τόπου;
4. Ποιο είναι το πλεονέκτημα και ποιο είναι το μειονέκτημα της σχετικής θέσης ενός τόπου;

Μάθημα 2: Η σημασία της σχετικής θέσης για τους ανθρώπους

1. Ποιες πληροφορίες μας δίνουν η γεωγραφική και η σχετική θέση ενός τόπου;
2. Ποιες πληροφορίες φαίνονται από την περιγραφή της σχετικής θέσης, για παράδειγμα, της Αλεξανδρούπολης;
3. Ποιες πληροφορίες φαίνονται από την περιγραφή της σχετικής θέσης, για παράδειγμα, της Ελλάδας;
4. Πού βοηθά η σχετική θέση στην καθημερινή ζωή; Λόγου χάριν για την αγορά ενός διαμερίσματος αποτελεί κριτήριο αγοράς η σχετική του θέση και γιατί;

Μάθημα 3: Μελετώντας με χάρτες τη θέση της Ευρώπης στον κόσμο

1. Τι ονομάζουμε χάρτη;
2. Τι είδους πληροφορίες προσφέρουν οι χάρτες;
3. Ποιες είναι οι κύριες κατηγορίες χαρτών και με ποιο κριτήριο φτιάχτηκαν;
4. Τι πληροφορίες δίνουν διάφορα είδη χαρτών για την Ευρώπη;

ΞΥΔΙΑΣ ΣΤΕΛΙΟΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

Μάθημα 6: Η γεωλογική ιστορία της Ευρώπης και η ορογένεση

1. Ποια είναι η ηλικία της Γης και γιατί διακρίνονται υποδιαιρέσεις στην ιστορία της;
2. Τι χαρακτηρίζει καθέναν από τους γεωλογικούς αιώνες και ποιοι είναι κατά σειρά;
3. Σε ποια γεωλογική περίοδο ζούμε σήμερα και ποια είναι η ηλικία του ανθρώπινου είδους;
4. Πότε καθιερώθηκε η διαίρεση του γεωλογικού χρόνου και πώς τελειώνει κάθε γεωλογικός αιώνας; Να δοθεί ένα παράδειγμα.
5. Πού οφείλουν το όνομά τους ορισμένες γεωλογικές περίοδοι και υποπερίοδοι; Να δοθούν παραδείγματα.
6. Πού οφείλεται η κίνηση των λιθοσφαιρικών πλακών και τι προκαλεί;
7. Ποιες είναι οι ορογενέσεις στην Ευρώπη και ποια βουνά δημιούργησαν;
8. Ποιο συμπέρασμα προκύπτει, από τη μελέτη των ορογενέσεων, για τη σημερινή μορφή της Ευρώπης; Να δοθούν δύο παραδείγματα τα οποία να επιβεβαιώνουν το συμπέρασμα.

Μάθημα 7: Η διαμόρφωση του αναγλύφου στην Ευρώπη

1. Ποιοι παράγοντες και επί πόσα χρόνια επιδρούν στο ανάγλυφο της Ευρώπης;
2. Σε τι χρησιμεύει η διάκριση της Ευρώπης σε γεωλογικές ενότητες; Ποιες είναι αυτές;
3. Ποιες περιοχές περιλαμβάνει η Αρχαιοευρώπη, πότε σχηματίστηκαν και ποια η μορφή τους;
4. Ποιες περιοχές περιλαμβάνει η Παλαιοευρώπη, πότε σχηματίστηκαν και ποια η μορφή τους;
5. Ποιες περιοχές περιλαμβάνει η Μεσοευρώπη, πότε σχηματίστηκαν και ποια η μορφή τους;
6. Πώς εξηγείται η παρουσία κοιτασμάτων λιθανθράκων και αλατιού στα εδάφη της Μεσοευρώπης;
7. Ποιες περιοχές περιλαμβάνει η Νεοευρώπη, πότε σχηματίστηκαν και ποια η μορφή τους;

Μάθημα 8: Η γεωλογική ιστορία της Ελλάδας

1. Τι ισχύει για την περιοχή της Ευρώπης όπου βρίσκεται η Ελλάδα; Πού οφείλεται η σημερινή μορφή του ελληνικού χώρου;
2. Πώς κινούνται στην περιοχή της χώρας μας οι μεγάλες και οι μικρές λιθοσφαιρικές πλάκες;
3. Πότε σχηματίστηκε και πώς ο ελληνικός χώρος;
4. Τι ήταν η Αιγηίδα και πώς σχετίζονται μαζί της τα σημερινά νησιωτικά συμπλέγματα του Αιγαίου, καθώς και τα μικρά του βάθη;
5. Πόσο έντονη είναι η δραστηριότητα των ηφαιστείων στον ελληνικό χώρο και τι δημιούργησε;
6. Πότε περίπου πήρε τη σημερινή μορφή του ο ελληνικός χώρος και σε τι κατάσταση βρίσκεται σήμερα;

Μάθημα 9: Σεισμική και ηφαιστειακή δράση στην Ευρώπη και στην Ελλάδα

1. Σε ποιες περιοχές σημειώνονται σεισμοί και δημιουργούνται ηφαίστεια και ποια

ΞΥΔΙΑΣ ΣΤΕΛΙΟΣ

είναι η αιτία δημιουργίας τους;

2. Πού εντοπίζονται στην Ευρώπη η σεισμική και η ηφαιστειακή δράση;
3. Τι ισχύει για τη σεισμική και την ηφαιστειακή δράση στις χώρες της Ευρώπης;
4. Τι ισχύει για τη σεισμική και την ηφαιστειακή δράση στην Ελλάδα;
5. Πού εκδηλώνονται οι περισσότεροι σεισμοί στη χώρα μας και τι συνέπειες έχει αυτό το γεγονός;
6. Τι ισχύει για τη σεισμικότητα των διαφόρων περιοχών της Ελλάδας;
7. Τι ισχύει για τις θερμομεταλλικές και τις ιαματικές πηγές της χώρας μας;

Μάθημα 10: Η επίδραση των σεισμών και των ηφαιστείων στη ζωή μας

1. Τι ισχύει για τις επιπτώσεις των σεισμών και των ηφαιστείων στους ανθρώπους;
2. Ποιες είναι οι συνέπειες των σεισμών στους ανθρώπους και στην οικονομία της Ευρώπης;
3. Ποιες είναι οι συνέπειες των σεισμών στους ανθρώπους και στην οικονομία της Ελλάδας;
4. Ποιες μεγάλες ηφαιστειακές εκρήξεις έχουν συμβεί στον ευρωπαϊκό χώρο από τους αρχαίους χρόνους μέχρι σήμερα;
5. Ποια οφέλη προκύπτουν για τους κατοίκους της Ευρώπης από τα ηφαίστεια;
6. Ποια οφέλη προκύπτουν για τους κατοίκους της Ελλάδας από τα ηφαίστεια;
7. Ποια πρέπει να είναι η αντιμετώπιση των σεισμών από μέρους μας;

Μάθημα 11: Οι φυσιογραφικές περιοχές της Ευρώπης

1. Τι είναι οι φυσιογραφικές περιοχές και ποια επίδραση έχουν στους ανθρώπους;
2. Πόσο μεγάλη είναι η ποικιλία στα τοπία της Ευρώπης (σε φυσιογραφικές περιοχές); Σε ποιες φυσιογραφικές περιοχές μπορεί να χωριστεί η Ευρώπη;
3. Ποιες περιοχές περιλαμβάνει η Ευρώπη των υψηλών οροσειρών και ποια είναι τα χαρακτηριστικά της;
4. Ποιες περιοχές περιλαμβάνει η Ευρώπη των πεδιάδων;
5. Ποια είναι η επίδραση των πεδιάδων στον πληθυσμό;
6. Ποιες ευκολίες έχει η ανάπτυξη στις πεδινές περιοχές και πώς έχουν επιδράσει στην ιστορία της Ευρώπης;
7. Ποιες περιοχές περιλαμβάνει η Ευρώπη των υψιπέδων και ποια είναι η επίδρασή τους στον πληθυσμό;

Μάθημα 12: Οι θάλασσες της Ευρώπης

1. Σε ποιες κατηγορίες μπορούν να διακριθούν οι θάλασσες που βρέχουν την Ευρώπη; Αναφέρετε παραδείγματα από την κάθε κατηγορία.
2. Τι ισχύει για τις θάλασσες που βρέχουν το βόρειο τμήμα της Ευρώπης;
3. Τι ισχύει για τις θάλασσες που βρέχουν το δυτικό τμήμα της Ευρώπης;
4. Τι ισχύει για τις θάλασσες που βρέχουν το νότιο τμήμα της Ευρώπης;
5. Πώς εξηγείται το ότι από τις απαρχές της ιστορίας τους οι Ευρωπαίοι στράφηκαν προς το θαλάσσιο στοιχείο;
6. Πώς επιβεβαιώνεται η στενή σχέση των Ευρωπαίων με τη θάλασσα; Σε τι άλλο βοήθησε αυτή η στενή σχέση;
7. Ποιοι είναι οι τρεις πρώτοι στόλοι της Ευρώπης με κριτήριο την πλοιοκτησία και ποιο το μεγαλύτερο ευρωπαϊκό λιμάνι σε κίνηση εμπορευμάτων;
8. Πού είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένη η αλιεία και ποια είναι τα σημαντικότερα αλιεύματα; Ποια θάλασσα διαθέτει μεγάλα κοιτάσματα πετρελαίου και φυσικού

ΞΥΔΙΑΣ ΣΤΕΛΙΟΣ

αερίου;

9. Ποιοι είναι οι δύο από τους σημαντικότερους κινδύνους για τις ευρωπαϊκές θάλασσες;

Μάθημα 14: Η Μεσόγειος Θάλασσα

1. Σε ποιο σημείο του πλανήτη βρίσκεται η Μεσόγειος και ποια η σχέση της με τις ακτές μας;
2. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της Μεσογείου θάλασσας;
3. Ποια είναι τα σημεία επικοινωνίας της Μεσογείου με άλλες θάλασσες;
4. Τι ισχύει για τον οριζόντιο διαμελισμό στη Μεσόγειο;
5. Ποια είναι τα πέντε μεγαλύτερα μεσογειακά νησιά;
6. Τι ισχύει για τη σεισμική και ηφαιστειακή δράση της Μεσογείου;
7. Τι ισχύει για το κλίμα και τη βλάστηση της Μεσογείου;
8. Τι συμβαίνει με την εξάτμιση του νερού στη Μεσόγειο;

Μάθημα 15: Οι άνθρωποι στη Μεσόγειο

1. Γιατί η Μεσόγειος θεωρείται η σπουδαιότερη θάλασσα για την ανθρώπινη ιστορία;
2. Τι ισχύει για τους ανθρώπους που κατοικούν στα παράλια της Μεσογείου;
3. Τι αποτελεί σημαντικό οικονομικό πόρο για τους μεσογειακούς λαούς και γιατί;
4. Ποια είναι τα δύο φυτικά είδη που καλλιεργούνται από την αρχαιότητα στη Μεσόγειο;
5. Γιατί η Μεσόγειος αποτελεί έναν υψηλής σημασίας θαλάσσιο δρόμο;
6. Τι απειλεί το περιβάλλον της Μεσογείου;
7. Ποια είναι η σχέση της Ελλάδας με τη Μεσόγειο;
8. Ποιοι άλλοι λαοί και πολιτισμοί, εκτός από τον ελληνικό, αναπτύχθηκαν στη Μεσόγειο;
9. Πόσα είναι σήμερα τα Μεσογειακά κράτη και ποια από αυτά είναι νησιωτικά;
10. Αναφέρετε τα βασικά χαρακτηριστικά της Κύπρου.

Μάθημα 17: Τα βουνά και οι πεδιάδες στη ζωή των Ευρωπαίων

1. Τι προσφέρουν τα ευρωπαϊκά βουνά στους ανθρώπους;
2. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του χειμερινού τουρισμού στην Ευρώπη;
3. Πώς επηρεάζουν οι οροσειρές το κλίμα των περιοχών που βρίσκονται;
4. Ποια είναι τα προβλήματα που προξενούν τα ευρωπαϊκά βουνά στους ανθρώπους;
5. Ποιες είναι οι ωφέλειες των ευρωπαϊκών πεδιάδων στους ανθρώπους;
6. Τι ισχύει για την επίδραση του ανάγλυφου στην ανάπτυξη των διαφόρων περιοχών της Ευρώπης;

Μάθημα 19: Το κλίμα της Ευρώπης

1. Από ποιους παράγοντες επηρεάζεται το κλίμα κάθε τόπου;
2. Τι ισχύει για το κλίμα της Ευρώπης;
3. Ποια είναι η επίδραση του Ατλαντικού ωκεανού, της Σαχάρας και της Σιβηρίας στο κλίμα της Ευρώπης;
4. Τι κλίμα επικρατεί γενικά στην Ευρώπη;
5. Ποιοι είναι οι κλιματικοί τύποι που επικρατούν στις διάφορες περιοχές της Ευρώπης; (ονομαστικά)
6. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του ωκεάνιου κλίματος και πού επικρατεί;
7. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του ηπειρωτικού κλίματος και πού επικρατεί;
8. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του μεταβατικού κλίματος και πού επικρατεί;

ΞΥΔΙΑΣ ΣΤΕΛΙΟΣ

9. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του μεσογειακού κλίματος και πού επικρατεί;
10. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του πολικού κλίματος και πού επικρατεί;
11. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του ορεινού κλίματος και πού επικρατεί;
12. Να δοθούν τέσσερα παραδείγματα της επίδρασης του κλίματος στη ζωή των Ευρωπαίων.
13. Σε τι έχει συμβάλλει το κλίμα της Ευρώπης;
14. Πώς συνδέεται η πρόοδος της τεχνολογίας με την επίδραση του κλίματος στους Ευρωπαίους; Να δοθούν τρία παραδείγματα.

Μάθημα 22: Τα ποτάμια και οι λίμνες στη ζωή των Ευρωπαίων

1. Πού χρησιμεύουν τα νερά των ποταμών και των λιμνών της Ευρώπης;
2. Πόσο χρήσιμοι είναι για μεταφορές οι ποταμοί της Ευρώπης και κάτω από ποιες προϋποθέσεις;
3. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του ποταμού Βόλγα;
4. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του ποταμού Δούναβη;
5. Ποιες είναι οι επιπτώσεις στα ποτάμια και τις λίμνες της Ευρώπης εξαιτίας της χρήσης τους;

Μάθημα 24: Η βλάστηση της Ευρώπης

1. Ποιοι παράγοντες επιδρούν στην ανάπτυξη της βλάστησης στην Ευρώπη;
2. Ποιοι τύποι βλάστησης συναντώνται στην Ευρώπη; Τι φυτά περιλαμβάνει ο καθένας και πού επικρατεί;
3. Ποιος τύπος βλάστησης επικρατεί στην Ελλάδα;
4. Γιατί τα δάση της Ευρώπης είναι νεαρής ηλικίας;
5. Ποιες ανθρώπινες δραστηριότητες προκάλεσαν στις μέρες μας σοβαρές καταστροφές στα δάση;
6. Με ποιους τρόπους μπορούν να προστατευτούν τα δάση;
7. Τι ισχύει για την προστασία των δασών στην Ελλάδα;
8. Ποιοι κίνδυνοι απειλούν τα ελληνικά δάση;

ΞΥΔΙΑΣ ΣΤΕΛΙΟΣ